

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ДЕРЖАВНА
РЕГУЛЯТОРНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

Електронна Республіка
громадська організація

Розробка проекту РА та АРВ. М-тест як складова АРВ.

ДЕРЖАВНА
РЕГУЛЯТОРНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

**Наталія Оніщенко, заступник начальника
Дніпровського міжрегіонального відділу
Державної регуляторної служби України**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Електронна Республіка
громадська організація

Основні нормативно-правові акти

- Закон України від 11.09.2003 № 1160-VI «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – *Закон про регуляторну діяльність*);
- Постанова КМУ від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

Регуляторна політика – напрям державної політики

Етапи аналізу політики :

- визначення проблеми та критерії оцінки;
- визначення та оцінка альтернатив;
- оцінка ризиків;
- встановлення індикаторів
- та, як наслідок, вироблення рекомендацій політики.

МАКСИМАЛЬНЕ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРИ МІНІМАЛЬНИХ ВИТРАТАХ

Забезпечення здійснення державної регуляторної політики

Стаття 19. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Стаття 42. Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом

Стаття 92. Виключно законами України визначаються: ...
8) правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання;

недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти;

Розробка проєкту РА та АРВ

Аналіз регуляторного впливу (АРВ) - документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, **аналіз впливу**, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, **забезпечення прав та інтересів** суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також **обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики**

Регламентується статтею 8 Закону.

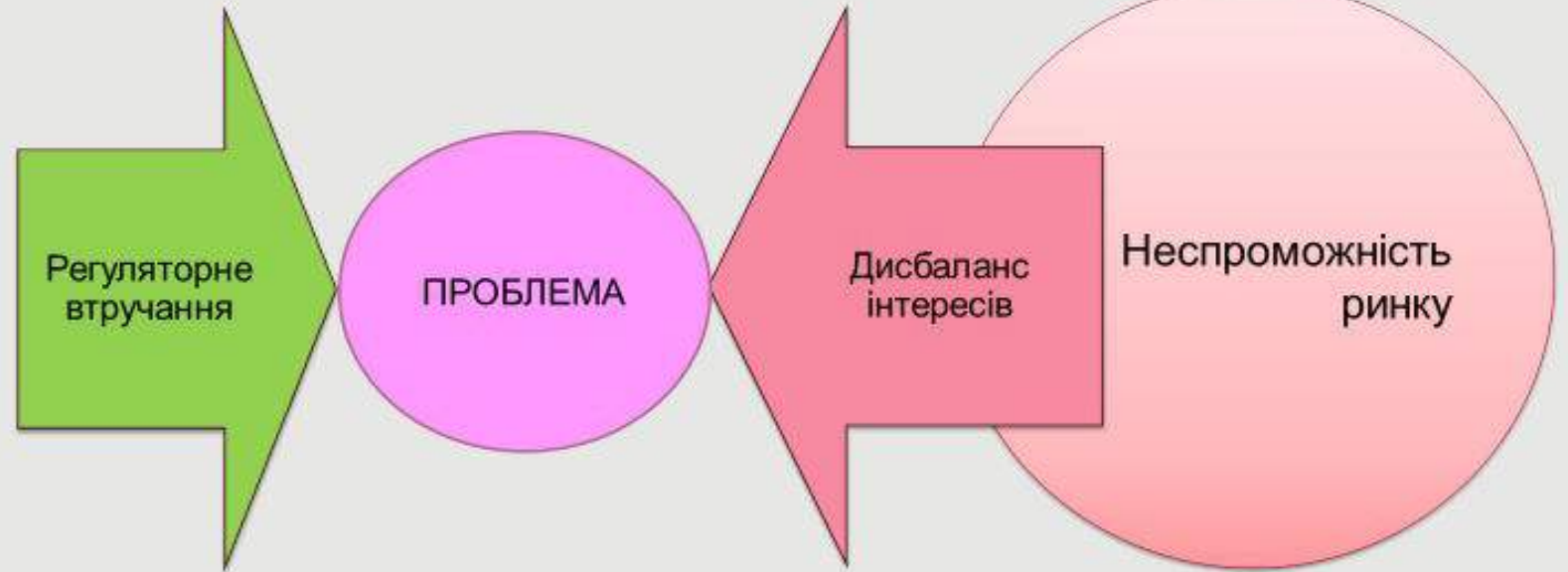
Стосовно кожного проекту регуляторного акта його розробником готується аналіз регуляторного впливу.

АРВ готується до оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень та пропозицій.

Принципи державної регуляторної політики

Доцільність

**Обґрунтована
необхідність**
державного
регулювання
господарських
відносин з метою
вирішення існуючої
проблеми

- чітко сформулювати проблему,
- визначити причини виникнення проблеми;
- оцінити важливість проблеми (числове значення)
- визначити основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив.

Принципи державної регуляторної політики

Адекватність (законність) - відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив

Наявність повноважень, визначених н/п актами України, та передбаченими законодавством інструментами

Ефективність - забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави

витрати на виконання вимог РА **вигоди** від запровадження РА

Збалансованість - забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави

Оцінка вигоди та витрат для: органів влади / населення / суб'єктів підприємництва

Принципи державної регуляторної політики

Передбачуваність - послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів РА, що дозволяє суб'єктам господарювання здійснювати планування їх діяльності

Дотримання плану регуляторної діяльності регуляторного органу та вимог законодавства

Прозорість та врахування громадської думки вимог законодавства

відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності,

обов'язковий розгляд регуляторними органами **ініціатив, зауважень та пропозицій**, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями,

обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань,

інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Місцевий регуляторний акт **не повинен**

Бути прямим дублюванням положень та норм закону

Виходити за межі повноважень регуляторного органу

Порушувати вимоги актів вищої юридичної сили

Регуляторні акти прийняті з порушенням принципів

Містять ризик корупції (корупціогенні фактори)

Негативно впливають на конкуренцію та ринок

Призводять до надмірних та необґрунтованих витрат СГ

Необхідність державного регулювання
(ДОЦІЛЬНІСТЬ)

Дію виключно в рамках повноважень,
визначених н/п актами України, та
передбаченими законодавством
інструментами

(АДЕКВАТНІСТЬ)

АРВ
інформативно-аналітичний
документ, який дає
систематизовану оцінку
регулюванню, окреслює його
позитивний або негативний
вплив

Досягнення максимально
можливих позитивних
результатів за рахунок
мінімально необхідних
витрат ресурсів суб'єктів
господарювання, громадян та держави

(ЕФЕКТИВНІСТЬ)

Забезпечення
балансу інтересів
суб'єктів господарювання,
громадян та
держави

(ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ)

Вимоги та структура АРВ

Назва проекту регуляторного акту, до якого готується АРВ:

- I. Визначення **проблеми**;
- II. **Цілі** державного регулювання;
- III. Визначення та оцінка **альтернативних способів досягнення цілей**;
- IV. Вибір найбільш **оптимального альтернативного способу** досягнення цілей;
- V. **Механізми та заходи**, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми;
- VI. **Оцінка виконання вимог РА залежно від ресурсів**, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи ОМС, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати ці вимоги (Додаток 2, 3 або 4 Методики);
- VII. Обґрунтування запропонованого **строку дії РА**;
- VIII. Визначення **показників результативності дії РА**;
- IX. **Визначення заходів**, за допомогою яких здійснюватиметься **відстеження дії РА**.

Дата підготовки

Підпис розробника

**Керівник
регуляторного органу**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання

- чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання;
- визначити причини виникнення проблеми;
- оцінити важливість проблеми (у разі існування даних, які підтверджують існування проблеми та характеризують її масштаб, навести значення цих даних (у цифровому вимірі));
- визначити основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		
Держава		
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва*		

- зазначити, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів;
- зазначити, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів.

II. Цілі державного регулювання

Основні правила формулювання цілі

ціль повинна бути:

- 1) безпосередньо пов'язаною із вирішенням проблеми;
- 2) реально досяжною;
- 3) викладеною чітко та лаконічно

У разі необхідності:

- встановлюється відповідність цілям державних стратегічних документів, державних програм або програмних документів місцевого рівня;
- враховуються особливості соціально-економічного розвитку певної території.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

1. Визначення альтернативних способів (*альтернатив - не менше 2-х*)

доцільно розглянути такі **можливі форми регулювання**: відсутність регулювання; створення фінансових стимулів (встановлення/зміна податків та зборів, дотації, субсидії, штрафи, компенсації тощо); обов'язкове маркування; обов'язкова звітність; квотування, ліцензування; дозвільні інструменти; заборони; обов'язкове страхування; інше.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	
Альтернатива 2	
Альтернатива 3	

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей (здійснити опис вигод та витрат за кожною альтернативою для сфер інтересів держави, громадян та суб'єктів господарювання).

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1		
Альтернатива 2		
Альтернатива 3		

Доцільно розглядати такі фактори:

- вплив на міжнародну торгівлю;
- вплив на злочинність, зокрема економічні злочини;
- вплив на корупційні можливості;
- зміни надходжень до бюджетів усіх рівнів;
- вплив на тіньову економіку;
- вплив на обсяги інвестицій, у тому числі міжнародні;
- кількість суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у певній сфері;
- вплив на позиції України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов'язань.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1		
Альтернатива 2		
Альтернатива 3		

Доцільно розглянути такі фактори, зокрема:

- зміни споживчого вибору;
- зміни споживчих цін;
- вплив на отримання інформації споживачами та їх захист;
- вплив на зайнятість, робочі місця;
- вплив на здоров'я, безпеку, права та гідність громадян;
- вплив на екологію;
- вплив на гендерний баланс.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць					
Питома вага групи у загальній кількості, %					X

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1		
Альтернатива 2		
Альтернатива 3		

Доцільно розглянути такі фактори, зокрема:

- вплив на продуктивність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання;
- вплив на інновації та розвиток;
- вплив на доступ до фінансів.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	1	3	20	46	70
Питома вага групи у загальній кількості, %	1	4	29	66	X

Показник	Великі	Середні	Малі та мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	1	3	66	70
Питома вага групи у загальній кількості, %	1	4	95	X

Показник	Великі	Середні	Малі та мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	0	0	70	70
Питома вага групи у загальній кількості, %	0	0	100	X

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

ВИТРАТИ на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Номер з/п	Витрати	За 1-й рік	За 5 років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень		
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень		
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень		
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень		
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), грн.		
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень		
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень		
8	Інше (уточнити), гривень		
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень		
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць		
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень		

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення визначених цілей

Під час проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва окремо кількісно визначити витрати, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта (згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта")	
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта")	
Альтернатива 3. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці "Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта")	

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1		
Альтернатива 2		
Альтернатива 3		

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1			
Альтернатива 2			
Альтернатива 3			

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого РА
Альтернатива 1		
Альтернатива 2		X
Альтернатива 3		X

Зовнішні фактори, що можуть вплинути на дію регуляторного акта

Природно-екологічні:

поліпшення/погіршення екологічної ситуації;
зміна кліматичних умов;
стихійні лиха тощо.

Соціально-культурні:

соціальна напруженість в суспільстві;
рівень урбанізації;
зміни демографічної ситуації в країні;
рівень освіти населення тощо.

Економічні:

конкуренція;
монополізація;
інфляція;
економічна інтеграція;
прискорення/уповільнення темпів економічного зростання;
інвестиції;
зміна умов імпорту/експорту;
зміни у фінансово-кредитній системі країни;
посилення державного регулювання, зокрема цінового;
припинення бюджетного фінансування

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

механізми дії регуляторного акта, які призведуть до розв'язання проблеми. Тут може бути:

- проведення планових, позапланових, камеральних інших перевірок;
- встановлення дозволу на запровадження господарської діяльності;
- запровадження звітності
- можливість залучення до участі у нагляді представників спеціалізованих проектних організацій
- ...

організаційні заходи, які мають здійснити органи влади для впровадження регуляторного акта. Тут може бути:

- чітке визначення процедури проведення перевірок;
- визначення порядку, умов, термінів надання такого дозволу;
- встановлення форми звітності;
- кваліфікаційні та інші вимоги, права та відповідальність представників спеціалізованих проектних організацій ...

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

питома вага СМП > 10 %

Здійснити розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта

(відповідний розрахунок не здійснюється, якщо розробником буде здійснено розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва М-тест)).

питома вага СМП < 10 %

Здійснити розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва).

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	1	3	20	46	70
Питома вага групи у загальній кількості, %	1	4	29	66	X

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	6	40	1	3	50
Питома вага групи у загальній кількості, %	12	80	2	6	X

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії РА

Обґрунтувати запланований строк дії регуляторного акта, достатній для розв'язання проблеми та досягнення цілей державного регулювання

VIII. Визначення показників результативності дії РА

Значення прогнозних показників результативності дії РА у кількісному виразі.

Слід визначити **не менше ніж три кількісних показники**, які безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акта та які підлягають контролю (відстеження результативності).

У разі неможливості обчислення розмірів тієї чи іншої вигоди або витрати наводиться текстовий опис результативності акта.

Прогнозні значення показників результативності РА встановлюються **протягом різних періодів після набрання чинності актом**, обов'язковими з яких повинні бути:

Обов'язкові показники результативності дії РА

Статистичні показники результативності:

- розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;
- кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта;

Соціологічні показники результативності:

- розмір коштів, що витрачаються суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта;
- час, що витрачається суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта;
- рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб стосовно основних положень регуляторного акта.

Додаткові показники результативності

Статистичні показники результативності:

- кількість проведених конкурсів, тендерів, аукціонів тощо ;
- кількість виданих дозволів, рішень, розпоряджень, укладених договорів тощо;
- кількість приміщень, споруд, будівель, тощо;
- кількість випадків притягнення до відповідальності суб'єктів господарювання за порушення вимог акта.

Соціологічні показники результативності:

- випадки вимоги документів поза встановленим переліком;
- джерела інформації про процедуру, документи, етапи її проходження тощо;
- кількість дозвільних установ, які необхідно відвідати під час проходження процедури;
- сума неофіційних витрат під час проходження процедури тощо.

Статистичні або соціологічні показники:

- відмови у видачі дозволів, погоджень тощо;
- кількість та тривалість перевірок контролюючими органами діяльності суб'єктів господарювання;
- скарги від суб'єктів господарювання на недотримання вимог законодавства.

VIII. Визначення показників результативності дії РА

Показник	2024	2025	2026	2027
Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів				
кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта				
розмір коштів, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта				
час, що витратиться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта				
рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта				
Показник 1 (кількість відмов)				
Показник 2 (кількість виданих дозволів)				
...				
Показник N				

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії РА

Визначити:

- **строки** проведення базового та повторного відстеження результативності дії регуляторного акта (зазначивши конкретні дати проведення відстеження);
- **метод** (статистичний/соціологічний) проведення відстеження результативності;
- **вид даних** (статистичні, наукові дослідження або опитування), за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності. Вид даних необхідно обирати з урахуванням обраного методу проведення відстеження;
- **цільові групи осіб**, що обиратимуться для участі у відповідному опитуванні, чи наукові установи, що залучатимуться для проведення відстеження.

M-тест як європейська норма

Угода про асоціацію між Україною та Європейським союзом (стаття 378)

Порядок денний асоціації між Україною та ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію (п. 7.7),

Норми європейського законодавства щодо МСП, зокрема Small Business Act «Think Small First».

Принципи «Think Small First»:

1. Створення умов та стимулювання МП, що дозволить йому розвиватися, а підприємництву – винагороджуватися.
2. Право повторного започаткування МБ у разі, якщо він стикнувся з банкрутством.
3. Розробка всіх НПА з обов'язковим врахуванням вимоги «Спочатку подумай про малий бізнес».
4. Обов'язкового та беззаперечного реагування на потреби МБ
5. Розширення участі МБ у державних закупівлях.
6. МБ користується перевагами перед кредиторами.
7. Створення та забезпечення функціонування єдиного ринку товарів та послуг МБ.
8. Сприяння підвищенню кваліфікації громадян-представників МБ та заохочення впровадження інновацій МБ.
9. Залучення МБ до вирішення екологічних завдань.
10. Заохочення МБ щодо отримання вигоди та прибутку з розширення єдиного ринку товарів та послуг.

БІЗНЕС В ЄС ТА УКРАЇНІ

ЄС

- МСП > 20 млн.
- Зайняте населення у МБ - 90%.
- ВВП (МСБ) - 50-70% ВВП

Україна

ФОП - 1,6 млн.

Обсяг реалізованої продукції - 9%

	Кількість	Обсяг реалізованої продукції	Кількість зайнятих працівників
Великі	0,1 %	36,1 %	24,7 %
Середні	4,75%	43,4 %	48,5 %
Малі та мікро	95,2%	20,5 %	26,8 %

Як проводиться М-ТЕСТ?

СТРУКТУРА М-ТЕСТУ:

1. **Консультації** з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.
2. **Попереднє оцінювання впливу** регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі).
3. **Розрахунок витрат** суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання
 - 3.1. Оцінка «прямих» витрат СМБ на виконання регулювання
 - 3.2. Оцінка вартості адміністративних процедур СМБ щодо виконання регулювання та звітування
 - 3.3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання СМБ
 - 3.4. Сумарні витрати
4. **Розробка коригуючих (пом'якшувальних) заходів** для малого бізнесу щодо запропонованого регулювання

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з “_____” _____ 20__ р. по “_____” _____ 20__ р.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)

2. Вимірювання впливу регулювання на СМП (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: _____ (одиниць), у тому числі малого підприємництва _____ (одиниць) та мікропідприємництва _____ (одиниць);

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив _____ (відсотків)

(відповідно до таблиці “Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання” додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	1	3	20	46	70
Питома вага групи у загальній кількості, %	1	4	29	66	X

3. Розрахунок витрат СМП на виконання вимог регулювання

1. **Оцінка “прямих” витрат СМП на виконання регулювання**
2. **Оцінка вартості адміністративних процедур СМП щодо виконання регулювання та звітування**
3. **Бюджетні витрати на адміністрування регулювання СМП**

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років

4. Сумарні витрати

СМП: прямі витрати (грошовий вимір)

3.1. Оцінка вартості «прямих» витрат

Номер за порядком	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) Формула: кількість необхідних одиниць обладнання X вартість одиниці			
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування Формула: прямі витрати на процедури перевірки (проведення первинного обстеження) в органі державної влади + витрати часу на процедуру обліку (на одиницю обладнання) X вартість часу СМП (заробітна плата) X оціночна кількість процедур обліку за рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному СМП			
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали) Формула: оцінка витрат на експлуатацію обладнання (витратні матеріали та ресурси на одиницю обладнання на рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному СМП			
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування) Формула: оцінка вартості процедури обслуговування обладнання (на одиницю обладнання) X кількість процедур технічного обслуговування на рік на одиницю обладнання X кількість необхідних одиниць обладнання одному СМП			
5	Інші процедури (уточнити)			
6	Разом, гривень Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)		X	
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць			
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість СМП, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)		X	

СМП: адміністративні витрати (часовий вимір)

СМП: адміністративні витрати (часовий вимір)

Найбільш важлива частина М-тесту – проведення кількісного обрахунку адміністративних витрат МСП.

Розрахунок має здійснюватися за **методом стандартних витрат**

Основна (базова) формула: **$AB = K * Ч * ВЧ * КР$**

де:

AB – адміністративні витрати

K – кількість суб'єктів, на яких розповсюджується регулювання

Ч – час, що необхідний для виконання адміністративних процедур

ВЧ – вартість 1 години

КР – кількість разів виконання адміністративних процедур регулювання за рік

Вартість однієї години (приклади)

процедура переходу для ФОПів з квед:2005 на квед:2010

1. Річний обсяг реалізації ФОП, млн.грн	230'418
2. Кількість зайнятих у ФОП, осіб	2'814'500
3. Кількість робочих годин 2010 рік	2'000
4. Розрахункова вартість 1 людино/години ФОП, грн (формула: $=(n1/n2)/n3$)	40,9

через мінімальну заробітну плату

1. Мінімальна заробітна плата, грн	6 700,00
2. Кількість робочих днів у місяць, од.	20
3. Кількість робочих годин на день, год	8
4. Розрахункова вартість 1 людино/години, грн (формула: $=(n1/n2)/n3$)	41,88

3.2. Оцінка вартості адміністративних процедур

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу СМП (заробітна плата) X оціночна кількість форм			
10	Процедури організації виконання вимог регулювання Формула: витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу СМП(заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур			
11	Процедури офіційного звітування Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів - окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок)) X вартість часу СМП (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік			
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу СМП (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік			
13	Інші процедури (уточнити)			
14	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)		X	
15	Кількість СМП, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць			
16	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість СМП, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)		X	

3.3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання СМБ

3.3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання СМБ

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва - за потреби окремо для суб'єктів малого та мікропідприємств)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання* (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання					
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:					
камеральні					
виїзні					
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання					
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання					
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання					
6. Підготовка звітності за результатами регулювання					
7. Інші адміністративні процедури (уточнити):					
_____					
_____					
Разом за рік	X	X	X	X	
Сумарно за п'ять років	X	X	X	X	

3.4. Сумарні витрати

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	дані рядка 8 пункту 3 цього додатка	дані рядка 8 пункту 3 цього додатка
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	дані рядка 16 пункту 3 цього додатка	дані рядка 16 пункту 3 цього додатка
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	сума рядків 1 та 2 цієї таблиці	сума рядків 1 та 2 цієї таблиці
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	дані з таблиці "Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва" цього додатка	дані з таблиці "Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва" цього додатка
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	сума рядків 3 та 4 цієї таблиці	сума рядків 3 та 4 цієї таблиці

IV. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів

IV. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів

На основі **оцінки сумарних витрат СМП** на виконання запланованого регулювання (за перший рік регулювання та за п'ять років)

з метою вирівнювання питомої вартості адміністративного навантаження між суб'єктами великого, середнього та малого підприємництва

пропонуються такі **компенсаторні механізми**:

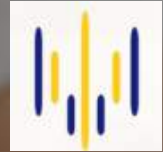
- зміна періодичності надання звітів для СМП,
 - поріг за розміром суб'єкта чи його розміром річного обороту для виключення з-під регулювання,
 - інші компенсатори (*опис та викладення уточнених норм регулювання*):
-
-
-

IV. Розроблення коригуючих (пом'якшувальних) заходів

Показник	Сумарні витрати СМП на виконання запланованого регулювання за перший рік, гривень	Сумарні витрати СМП на виконання запланованого регулювання за п'ять років, гривень
Заплановане регулювання		
За умов застосування компенсаторних механізмів для малого підприємництва		
Сумарно: зміна вартості регулювання малого підприємництва		

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Державна регуляторна
служба України

Електронна Республіка
громадська організація

Ресурси та контакти
Програми USAID
«Конкурентоспроможна
економіка України»

[@usaidscep.ua](https://www.facebook.com/usaidscep.ua)

[@usaidscep](https://twitter.com/usaidscep)

[@usaidscepukraine](https://www.linkedin.com/company/usaidscepukraine)

info@scepukraine.org

Ресурси та контакти
Державної регуляторної
служби України

[@DRRegSU](https://www.facebook.com/DRRegSU)

[@DRSU_news](https://twitter.com/DRSU_news)

inform@drs.gov.ua

www.drs.gov.ua

Ресурси та контакти
ГО «Електронна республіка»,
Міжміська робоча група ІКМ

[@erepublicngo](https://www.facebook.com/erepublicngo)

pp.ikm@erepublic.org.ua